

**БЪЛГАРСКА АСОЦИАЦИЯ НА ПРОФЕСИОНАЛИСТИТЕ
ПО ЗДРАВНИ ГРИЖИ /Б А П З Г/
BULGARIAN ASSOCIATION OF HEALTH PROFESSIONALS
IN NURSING /B A H P N/**

**Предложения на Българска асоциация на професионалистите по здравни грижи
/БАПЗГ/**

за изменения и допълнения в медицински стандарт „НЕВРОХИРУРГИЯ“

§1. В раздел I. Основна характеристика, т. 1. Определение, основни цели и задачи на специалността „Неврохирургия“, втори абзац на текста, след думите «клинична патология,» да се добави: «специфични здравни грижи за пациенти с неврохирургични заболявания,»

§2. В т.2. Видове дейности в обхвата на специалността „Неврохирургия“, в първото изречение на текста след думите «хирургически умения и преценки,» да се добави: «специфични здравни грижи и следоперативна рехабилитация,»

§3. В раздел II. Изисквания към лицата, осъществяващи професионална дейност по специалността „Неврохирургия“, т. 1. като последен абзац да се добави текста: «Медицинската сестра има допълнителна професионална квалификация, придобита със задължително продължаващо медицинско обучение и компетентност за осъществяване на здравни грижи в областта на неврохирургията.»

§4. Към т. 1 да се добави нов текст, както следва:

«1.3. В специализираната извънболнична помощ медицинската сестра:

1.3.1. планира,организира и асистира при извършването на назначените диагностични изследвания;

1.3.2. прилага назначените медикаменти;

1.3.2. извършва самостоятелни дейности, съгласно Наредба № 1 от 8 февруари 2011 г. за професионалните дейности, които медицинските сестри, акушерките и асоциираните медицински специалисти изпълняват самостоятелно и по назначение.»

§5. В раздел III. Изисквания за осъществяване на дейността по специалността „Неврохирургия“, т. 3. да се добави нова т. с текст:

«3.1.4. Протоколи и алгоритми за здравни грижи»

§ 6. Към т. 3.2.2. на раздел III. - Организация на работата и извършвани дейности, да се добавят нови точки, както следва:

**БЪЛГАРСКА АСОЦИАЦИЯ НА ПРОФЕСИОНАЛИСТИТЕ
ПО ЗДРАВНИ ГРИЖИ /Б А П З Г/
BULGARIAN ASSOCIATION OF HEALTH PROFESSIONALS
IN NURSING /B A H P N/**

«3.2.2.3. При постъпване на спешен пациент медицинската сестра в кабинета по неврохирургия:

3.2.2.3.1. събира и попълва медицинска документация;

3.2.2.3.2. планира, организира и координира извършването на назначените спешни лабораторни и инструментални изследвания и консултации със специалисти;

3.2.2.3.3. извършва назначените манипулации.

3.2.2.3.2. планира хигиенни грижи и допълнителна санитарна обработка.»

§7. Сегашна т. 3.2.2.3. да отпадне.

§8. След т. «3.3.4.2. Специалисти» да се добави нова точка с текст:

«3.3.4.3. Старша медицинска сестра може да бъде медицинска сестра с образователно-квалификационна степен бакалавър или магистър по специалност „Управление на здравните грижи“ и трето ниво на професионална квалификация - пет години след първи сертификат, съгласно Закона за съсловната организация на медицинските сестри, акушерките и асоциираните медицински специалисти.”

§ 9. Сегашна т. 3.3.4.3. да стане 3.3.4.4. Специализанти.

§10. Сегашна т. 3.3.4.4. да стане т. 3.3.4.5. и текста да се измени както следва:

«3.3.4.5 Специалисти по здравни грижи.

Медицинската сестра в отделението/клиниката по неврохирургия наблюдава общото състояние на пациента, изработва план за грижи за пациент с неврохирургично заболяване на основата оценка на състоянието - явни и потенциални рискове за пациента, извършва предписаните от лекарите назначения и процедури, притежава компетентност да обработва и извършва превръзка на оперативните рани, оценява тяхното състояние, следи основни параметри в пред- и следоперативния период (пулсова честота, температура, честота на дишането, диуреза, обем и вид на изтичащите течности през дренажи, назогастрална сонда, катетри), регистрира резултатите и сигнализира лекар при отклонение от нормата; извършва специални сестрински грижи при пациенти с неврохирургично заболяване.

Броят на сестринския персонал се определя по методика на ICN в зависимост от потребностите от здравни грижи, но не е по-малко от 1:2 между лекари и медицински сестри. Медицинските сестри, назначени в отделението по неврохирургия задължително са включени в програмата за продължаващо медицинско обучение, съгласно Закона за

**БЪЛГАРСКА АСОЦИАЦИЯ НА ПРОФЕСИОНАЛИСТИТЕ
ПО ЗДРАВНИ ГРИЖИ /Б А П З Г/
BULGARIAN ASSOCIATION OF HEALTH PROFESSIONALS
IN NURSING /B A H P N/**

„съсловната организация на медицинските сестри, акушерките и асоциираните медицински специалисти.”

§ 11. Сегашна т. 3.3.4.5. да стане т. 3.3.4.6. и текста да се измени както следва:

«3.3.4.6. Помощен персонал (санитари, здравни асистенти, болногледачи) – изпълняват задачи, свързани с базовите грижи за пациента, помощ при транспортиране и технически задачи, възложени от лекар или медицинска сестра.»

§ 12. Т. 3.3.5.2.5. да се измени както следва:

«3.3.5.2.5. Операционната медицинска сестра е медицинска сестра със специалност или квалификация по операционна и превързочна техника и участва в процеса на задължителното продължаващо медицинско обучение. Тя познава хода на операциите, участва и асистира в подготовката и извършването на оперативната дейност, познава и изпълнява дейностите по протоколите за оперативна дейност и здравни грижи; подготвя и осигурява необходимите инструменти, консумативи и лекарствени продукти, като контролира техния брой до края на операцията. Следи стриктно за стерилността на оперативното поле и инструментариума, спазва и контролира програмата за дезинфекция на ЛЗ в операционната зала, работи в екип с останалите медицински специалисти. Препоръчителният брой на операционни медицински сестри е две или повече операционни медицински сестри на една операционна маса.»

§13. Т. 3.3.5.2.6. да се измени така:

«3.3.5.2.6. В операционния блок задължително работи помощен персонал (санитари, здравни асистенти), който осъществява: измиване и дезинфекцията на операционните зали; разделното събиране, временно съхранение и транспортиране на болнични отпадъци; събиране, съхранение и транспортиране на чисто и мръсно операционно бельо и работно облекло; транспортиране на стерилни и нестерилни материали.»

§ 14. В т. «3.3.9.3. Оперативно лечение.», трети абзац в изречението

«Всички пациенти, подложени на оперативна намеса, подлежат на предоперативен, интраоперативен и следоперативен контрол и наблюдение от лекуващия и дежурен екип» да се добави в скоби «лекар и медицински сестри».

§15. В т. «3.3.9.7. Следоперативен период.», в края на текста да се добави изречението: «Дейностите на медицинските сестри се извършват съгласно т. 3.3.4.5.»

**БЪЛГАРСКА АСОЦИАЦИЯ НА ПРОФЕСИОНАЛИСТИТЕ
ПО ЗДРАВНИ ГРИЖИ /Б А П З Г/
BULGARIAN ASSOCIATION OF HEALTH PROFESSIONALS
IN NURSING /В А Н Р N/**

§16. Към т. «3.3.10. Резултати от дейността на болнично звено по неврохирургия.» да се добави нова т. с текст:

«3.3.10.1.2. качество на здравните грижи»

§17. Точките след нова т.3.3.10.1.2. да се преномерират.

§18. В т. «3.4.1.4.1. В болнично звено по неврохирургия с второ ниво на компетентност трябва денонощно, при спазване на трудовото законодателство, да са осигурени:» да се добави нова т. с текст:

3.4.1.4.1.1. медицински сестри, чийто брой се определя спрямо броя и тежестта на пациентите в звеното, съгласно изискванията, описани в т. 3.3.4.5

§ 19. Следващите точки да се преномерират, като се започне от «3.4.1.4.1.2. лекар – наличен или на разположение;»

§20. В т. «3.4.2. Болнично звено по неврохирургия с трето ниво на компетентност.», към точка 3.4.2.1.1.4. в началото да се добави «здравни грижи и»

§ 21. В т. «3.4.2.1. Болнично звено по неврохирургия с трето ниво на компетентност трябва да има възможности и да е в състояние да осъществява следните дейности:», в началото на текста на т. 3.4.2.1.1.4. да се добави «здравни грижи и»

§22. Да се добави нова точка: «3.4.2.1.6. научна и преподавателска дейност на медицинските сестри;»

§23. Сегашна т. «3.4.2.1.6. профилактика на неврохирургичните страдания» да стане т. 3.4.2.1.7. профилактика на неврохирургичните страдания.

§ 24. Към т. 3.4.2.4. «Изисквания към персонала в болнично звено по неврохирургия с трето ниво на компетентност.» да се създаде нова т. 3.4.2.4.3. с текст:

«3.4.2.4.3. Медицински сестри, чийто брой се определя спрямо броя и тежестта на пациентите, съгласно изискванията, описани в т. 3.3.4.5»

§25. Точките след т. 3.4.2.4.3. да се преномерират.

**БЪЛГАРСКА АСОЦИАЦИЯ НА ПРОФЕСИОНАЛИСТИТЕ
ПО ЗДРАВНИ ГРИЖИ /Б А П З Г/
BULGARIAN ASSOCIATION OF HEALTH PROFESSIONALS
IN NURSING /B A H P N/**

МОТИВИ

**към Предложения на Българска асоциация на професионалистите по здравни грижи /
БАПЗГ / за изменения и допълнения към проект на Медицински стандарт
"Неврохирургия"**

С предложенията, касаещи броя на специалистите по здравни грижи и дейностите, които те извършват се цели осигуряването на непрекъснати качествени здравни грижи във всички структурите на системата на здравеопазването и се гарантира сигурността и безопасността за пациента.

Предложенията най-общо допълват регламентирания в стандарта дейности, които медицинските сестри изпълняват по назначение или самостоятелно и тяхната квалификация. Поставя се акцент върху задължителното продължаващо медицинско обучение на специалистите по здравни грижи. Безопасността и качеството на здравните грижи са пряко свързани с броя и квалификацията на специалистите по здравни грижи. Липсата на достатъчно такива специалисти, както и увеличението на тежестта и интензивността на грижите изискват приемането на регулаторни механизми, които да се базират на оценка на потребностите от грижи. Планирането на броя на медицинските сестри в лечебните заведения за болнична помощ трябва да позволява достатъчни и ефективни грижи за пациентите по време на болничния престой.

През последните години тенденцията за намаляване на медицинските сестри се запазва. В същото време поради скъпото болнично лечение се намалява средния престой на пациентите в болниците, което води до повече преминали пациенти. Към проекта на медицински стандарт се предлага да има и задължително минимално изискване за брой медицински сестри.

В европейски и световен мащаб от десетилетия броят на специалистите по здравни грижи се определя от вида, сложността, спецификата и интензивността на полагащите грижи и тежестта на заболяването на пациентите, което определя обема на необходимите здравни грижи. Необходимостта от прилагане на методика за изчисляване на нуждите от персонал е препоръчана от Международния съвет на медицинските сестри /ICN/, като е изчислено, че една медицинска сестра трябва да се грижи средно за пет болни в рамките на работното си време в стационар. За основен критерий се взема времето, необходимо за оказване на здравни грижи.

В страните от ЕС се прилагат сравнително сходни методики за изчисляване нуждата от персонал, като всичките са базирани на хронометраж на дейностите на специалистите по здравни грижи.

**БЪЛГАРСКА АСОЦИАЦИЯ НА ПРОФЕСИОНАЛИСТИТЕ
ПО ЗДРАВНИ ГРИЖИ /Б А П З Г/
BULGARIAN ASSOCIATION OF HEALTH PROFESSIONALS
IN NURSING /B A H P N/**

Грижите се разделят на преки и непреки.

За окрупненото измерване на дейността на медицинските сестри е използвано приетото от Международния съвет на сестрите разделение на сестринските грижи на преки/директни/ и непреки /индиректни/.

Към преките грижи се отнасят всички грижи, които се извършват в пряк контакт на медицинската сестра с пациента /напр. хранене, тоалет, превръзка, инжекция и др./. Такива са : манипулации - проби за чувствителност, инжекции, вливания, превръзки и сваляне на конци; измервания и изследвания - антропометрични, измерване на жизнени показатели, ЕКГ, вземане на материали за изследвания, съвети за хранителен и двигателен режим, консултации; комуникация с пациента и неговите близки

Непреките грижи също са насочени към пациента, но няма директен контакт между пациента и медицинската сестра. Непреки грижи са: работа с медицинска документация - попълване на документацията на пациента, на формуляри за отчет на медицински консумативи и материали, архивиране и работа с архив и др.; работа с външни звена - планиране на изследвания, предоставяне на резултати от рентгенови изследвания, лабораторни резултати; посещения на външни звена, свързани с грижите за пациента и работната среда; други дейности - дезинфекция и стерилизация, почивки и др. прекъсвания.

Медицинските сестри в България притежават образователно квалификационна степен „Бакалавър“, което предполага високо ниво на академична подготовка. Следователно трудът на тези специалисти е висококвалифициран и трябва да бъде съответно заплатен. Това налага целесъобразното му, ефективно и ефикасно използване. В този смисъл те могат да осъществяват комуникация с пациентите и близките, специализирани и високо технологични дейности в медицинското обслужване, а за предоставяне на базовите здравни грижи (до 30%), където това е възможно може да бъдат назначени болногледачи и здравни асистенти. При ясно очертани граници на компетентността им и след обучение за придобиване на професионална квалификация по професии „Здравен асистент“ или „Болногледач“ могат да осъществяват общи грижи – хигиенни грижи, хранене, придружаване на пациента за различни изследвания, получаване на резултати, получаване на консумативи и др., както и работа с документация.

Предложеният брой на медицинските сестри спрямо броя на пациентите не се отклонява от традициите и доказано добрите практики на лечебните заведения в страната. Методиката е консултирана с главните медицински сестри на водещи лечебни заведения.

**БЪЛГАРСКА АСОЦИАЦИЯ НА ПРОФЕСИОНАЛИСТИТЕ
ПО ЗДРАВНИ ГРИЖИ /Б А П З Г/
BULGARIAN ASSOCIATION OF HEALTH PROFESSIONALS
IN NURSING /B A H P N/**

Предложението е изготвено от работна група към Националния съвет по качество на БАПЗГ.

**ПРЕДСЕДАТЕЛ
НА УС НА БАПЗГ
МИЛКА ВАСИЛЕВА**

18.05.2018 г.